

Balatonberényi Tükörkép

"Itt mindenki szóhoz jut." "A véleménye miatt senki ne szenvedjen zaklatást."

A Magyar Kultúra Napja Balatonberényben

A Balatonberényi Turisztikai Közhasznú Egyesület szervezésében a Magyar Kultúra Napját ünnepelte községünk január 22-én, vasárnap délután. A Himnusz eléneklésével induló eseményen hallhattunk gyönyörű verseket, zeneműveket és dalokat, valamint sor került az egyesület által meghirdetett versírópályázat eredményhirdetésére is. Az ifjak között Rác Alexandra, míg a felnőttek kategóriájában Kraliczki Zoltán nyerte el leginkább a közönség tetszését.

Az est utolsó száma a balatonberényi amatőr színjátszók előadása volt: a Füredi Képzőművészeti Színház c. darabot állították színpadra - szerencsére nagy sikerrel. A Menedéki Házban megtöltött közönség vastapsa az est minden szereplőjének szólt, és egyúttal azt jelezte: községünk méltóképp ünnepelte a Magyar Kultúra Napját.

www.balatonbereny.hu

Miénk itt a jég!!!

II. Balatonberényi Jeges Sokadalom

**Községi Strand,
2012. február 11. (szombat) 13.00 órától**

Hozd magaddal korcsolyádat, hokiütődöt, fakutyádat, szánkódat, kiskutyádat, s persze családodat, barátaidat!

Amit kínálunk:

- ügyességi és sportversenyek kicsiknek és nagyoknak
 - kötélhúzás
 - jégkorong
- büfé forralt borral, teával
 - melegedő

Mindenkit szeretettel várunk!

Balatonberény Község Önkormányzata és a szervezésben segítő civil szervezetek

A szervezők – az időjárási viszonyoktól és a jég állapotától függően – a programváltozás jogát fenntartják!

Közmeghallgatás

Balatonberény Község Polgármestere tisztelettel meghívja Önt a Képviselő-testület által
2012. február 17-én (pénteken) 18.00 órai kezdettel a M. Vel. dési Házban
(Balatonberény, Kossuth tér 1.) tartandó
közmeghallgatásra.

Napirendi pontok:

1. Tájékoztató az Önkormányzat 2011. évi gazdálkodásáról
2. 2012. évi önkormányzati költségvetés tervezete
3. Közérdek kérdések.

Balatonberény, 2012. január 30.

Tisztelettel: Horváth László, polgármester

Hogyan áll a balatonberényi Csicsergyi buszmegálló kérdése?

2011 nyarán Balatonberényben a vasúti- és a buszmegállótól keletre, a parti virág utcákban, valamint a vasúton túli Nefelejcs utcában és még a feljebb lakók, önkéntesen aláírást gyűjtöttek, hogy egy buszmegálló létesítését kérik a Csicsergyi partszakasz környékén. Kérésük jogos indoka az, hogy mindkét tömegközlekedési fel- és leszálló hely több mint 1 km-re fekszik és csak jelentős gyaloglás, cipekedés után érhető el. (1 km-en belül új megállót nem is engedélyeznek!) Továbbá a helybeni ügyintézők (bevásárlás, orvos látogatása, gyógyszerek beszerzése, posta, stb.) is csak minimum 2-3 km gyaloglással oldhatók meg. A kérés teljesítése érdekében, rövid idő alatt, több mint 60 aláírás gyűjtött össze! Ezt a számot könnyen lehetett volna tovább növelni, de már nem láttuk értelmét.

Horváth László polgármester úr felkarolta a kérelmet és személyesen vitte el Dr. Ralovich Bélát a Kapos Volán személyszállítás kérdésével foglalkozó vezérigazgató-helyetteséhez. Bebics János úrral szívélyes légkörben folyt a tárgyalás. Bebics úr elmondta, hogy mivel a régi 7-es út nem önkormányzati út, a Magyar Közút Nonprofit Zrt. engedélye perdöntő. Azt is mondta, hogy a Volán nem zárkózik el a megálló létesítésétől, ha a többi illetékes hatóság is engedélyezi azt. Ezek után, később, Ralovich doktor, már egyedül, de a polgármester támogató hozzájárulásával, járt el az ügyben a Zrt-nél. Magyar igazgató úrral és a szakterület referensével, a hivatal tárgyalójában, baráti körülmények között, sikerült megbeszélni a problémát. Maximális segítséget adtak! Az ügyben illetékes hölgy pontokba szedve felírta az önkormányzat tennivalóit. Elmondták, hogy az induláshoz két kérelmet kell elküldeni. Az egyiket az engedélyező hatóságnak kell címezni, a másikat azoknak a hatóságoknak, amelyeknek a képviselői részt vesznek a megállóhely kijelölési szemlén. Szerintük ezek a levelek egy időben elindíthatók. Az első levelet a Polgármesteri Hivatal elküldte és polgármester úr közlése szerint megkaptuk az engedélyt egy busz-kiállóhelyes, leszálló-szigetes megállóhely létesítésére. A második levelet, nem érthetjük, hogy miért, de nem küldték el a szemlén résztvevő hivatalokba. Polgármester úr megígérte a meghívólevelek sürgős elküldését. Ez azért fontos, mert csak a szemle alapján kijelölt hely ismeretében lehet elkezdni a busz-kiállóhely tervezését és kialakítását, melyhez polgármester úr megígérte a víz átvezetését biztosító vascsövet is. (Ugyanis a megállóhelyeknél a meglévő árkot fel kell tölteni.) Emellett úgy tűnik, a feltöltéshez szükséges anyag is a helyszín közelében rendelkezésre áll. Magyar úrék azt is elmondták, hogy a kialakítás költségeihez központi támogatásért lehet pályázni. Sajnos nem tudjuk, hogy ez a pályázat elkészült-e. Ha nem, akkor ezt is azonnal el kellene készíteni. Már így is csúszásban vagyunk! Az önkormányzati képviselők hozzájárulására is szükség van, de nagyon reméljük, hogy megértik a lakosok nehézségeit és támogatni fogják a megálló kialakítását. Emellett az 1x25 m-es 20 cm magas leszálló-sziget és a busz-kiállóhely kialakításának a műszaki terveit is el kell készíteni, az út mindkét oldalára (ha szükséges, tervezett tudunk biztosítani) és jóvá kell hagyatni azokat, valamint a kivitelezés kiválasztásának is meg kell történnie. (Lehetséges van arra, hogy a szükséges munkát a GAMESZ szakemberei végezzék el, hasonlóan a vasúti átjárónál végzett munkához.) Teendő tehát még bőven van! Reméljük, hogy a megvalósításban szerepet játszó megértik a lakosok (akik közül nem kevesen már megették a kenyérük javát) súlyos gondját a már előbb felsorolt személyekhez hasonlóan, és szívügyüknek tekintik a megálló kialakításával kapcsolatos feladataik gyors és lelkiismeretes teljesítését, azért, hogy a megnevezett környéken élők mindennapjai, minél előbb, könnyebb legyen.

Dr. Ralovich Béla

Hitélet

Déli Úrangyalát zengték a lourdesi harangok 1858. február 11-én, amikor a 14 éves, beteges Soubirous Bernadette húgával és barátnéjével r zseért ment a közeli erdőbe. Ekkor történt a massabielle-i sziklabarlangnál, hogy a Szűzanya megjelent a kis Bernadettnek.

Ennek emlékére „Lourdesi kilencedet” tartunk 2011. február 11-től 9 estén át, délután 4 órai kezdettel a Keresztel Szent János Közösségi Házban.

o - o - o - o - o - o -

Hamarosan elmúlik a farsang, s jön a nagyböjt ideje. Krisztus szenvedésére emlékezve a nagyböjt csütörtökjein délután 5 órakor - a római katolikus templomban - keresztúti ájtatosságot tartunk.

Első alkalommal 2011. február 23-án.

Mindkét ájtatosságra szeretettel várjuk a híveket.

Rózsafüzér Társulat
Vezetősége

Morcipán

Marcipánidnként elég morci, akarom mondani morcos tud lenni, olyankor Morcipánnak hívom. Ha valami nem tetszik neki, akkor morgolódik kelme. Például ha nem akar hátramenni a helyére, akkor lehasal a földre, feneke az égnek mered, és morog. Ezt anyukámmal csinálta nemrégiben.

A másik eset a téli szünetben esett. Unokahúgaimmal épp a Hévízre tartó buszra igyekeztünk, ahova korcsolyázási szándékkal tartottunk. (Már mint természetesen nem a buszon akarunk korcsolyázni, hanem Hévízen a városi jégpályán, vagy mi a neve...) Nyitottuk a kisajtót, mindhárman ott tömörülve, miközben Marcipán is odafurakodott közénk. Nem nagyon vettem komolyan a közeledését, hiszen sose szokott kimenni a kiskapun engedély nélkül. Így csak félkomolyan szólítottam rá, hogy maradjon má! Naná, hogy nem maradt! Sőt egy óvatlan pillanatban kisorsrant a lábam mellett.

Átrohant az úton, és megindult a megszokott sétaútvonalán. Na, most mi legyen? -kérdeztem, mire édesanyám beballagott a pórázért, hogy majd azzal utoléri tét, menjünk csak a buszra, mert lekéssük. Filcsi azonban segít készen a kutya után kutyagolt, és el is csípte a sarkon, a villanyoszlopnál. Megragadta a nyakörvét, hogy hazavezesse, de Marcipán nem akart hazamenni. Persze, majd bolond lesz egy alig ötven-száz méteres szaladgálás után hazakullogni, mikor kilométereket szokott megtenni! Így hát egy határozott morrantással rendreutasította unokahúgomat, mire ijedtében elengedte az ebnyakörvét.

Marcipán kihasználta a helyzetet, és jól elszaladt.

Édesanyám közben megjelent a kapuban kabátban, pórázzal felfegyverkezve, és teljes harci díszen Marcipán után eredt. Mi meg a hévízi buszra...

Több példa egyelőre hirtelen nem jut eszembe, rám személy szerint nem morog, szerintem tudja, hogy én vagyok a főnök...

Viszont akkor a legmorcosabb, amikor a kerítésen belül rohangál fel-alá, az utóbbi időben egy színes (jó, már inkább kevésbé színes, mint inkább sáros), két végén megcsomózott kötéldarabot tartva a szájában, és rettenetesen rémiszt nekiképzeli magát. Én meg figyelem az ablakból, és tudom, hogy színjáték az egész. Mert amint feltűnik egy ismerős a kerítésnél, kiskutyánk egyből kezesbáránnyá válik, és ártatlan szemekkel várja a jól megérdemelt simogatást.

Bató Bernadett

A tollfosztó

A tollas ágynemő a XIV. században jött divatba, természetesen az uraknál. A XV. században lett általános a polgárság körében, a szegény embereknél a XIX. században jelenik meg, s öröklődik anyáról lányára. A fiatal ludakat évente háromszor, az idős sebbeket ötször is megtépték. Ahol a nagygazdák több száz libát tartottak, fosztóasszonyokat alkalmaztak. Szakértelmet, gyakorlatot kívánt, nehogy kárt tegyenek az állatokban. A tollat ezután megmosták, megszárazították, s zsákokban elrakták télire. Nálunk kacsovágáskor, a kacsatollat mosták meg, s tették el, a célnak ugyanúgy megfelelt. Télen aztán az asszonyok, lányok esténként összegyűltek, beszélgetés, tréfálgatás, éneklés mellett a tollszárról letépték a pehelytollat. A nagyobb száraz végén meghagyták a tollat, ebből készült a kenőtoll. A férfiak később érkeztek, vicceket meséltek, vagy kártyáztak a sarokban, közben bele-beleszóltak az asszonyok dolgába. A legények egyes időkben összeszedték a lefosztott tollszárat, éjjel kiszórták a lányos ház elé, ami reggelre lefagyott. Nagy szégyen volt az eladósorban levő lány számára, ha nem tisztította el a járdáról minden darabját.

Egy valamire való lánynak 6 párna, 2 dunyha kellett a stafírungjába, ehhez kb. 15 kg fosztott toll szükséges. Fiatal koromban a megfosztott tollat többnyire házaló cigányok cserélték be konyhai eszközökre, mint pl. lábasok, más anyag edények.

Csiri

(Forrás: Balassa-Ortutay: Magyar néprajz)

Az egér és a toll

A tollfosztásról gyermekkori emlékeket írok. Eleinte ágyba parancsoltak, de természetesen a vidám hangulat, énekszó, tréfálgatás zaja beszűrődött a szobába, s a kíváncsiság ébren tartott, hallgatóztam, leskelődtem. Az elhangzott viccek felét sem értettem, mégis jóleső érzés volt titokban bekapcsolódni a felnőttek életébe. Az évek folyamán mindig lelepleződttem, így hamarosan megengedték, hogy a kis széken félrehúzódva csendben kenőtollat fonjak. Hát én aztán szorgalmasan minden fosztónak négy-öt darabot is elkészítettem, egyik este piros, a másik napzöld, stb. cérnával, csak lefeküdni ne kelljen. Élénken él emlékezetemben egy zárónap, mikor is édesapám a szomszédal egeret eresztetett a toll közé. No, nem mintha félt volna eme szürke bundás állattól - a feleségét inkább tartott - csupán józan megfontolásból, a szomszéd urat mégsem illik leszidni vendégségben. No, volt ám ribillió! Recsegték a régi csúma székek, ahogy az asszonysereg ugrált fel rá! A szennyestál tetején - ami kétszemélyes - öten is tolongtak! Röpködtek a szoknyák, villogtak a harisnyagumik, bundabugyik! Hogy a sikogatásról, s a keletkezett tollfelhőről ne is beszéljek! Szegény riadt kis állat kedvenc szomszéd nénimet szemelte ki - aki a bábmesterség fortélyaira tanított - s szemérmetlenül a szoknyája alá menekült, ahonnan aztán a házigazdának kellett hirtelen elhalászni. A kedélyek lecsillapodtával Bözsi néni megdorgálta apámat: No, Pista, holnap büntetésből a lányod helyett, te fogod kikeverni nekem a krémeket! Így aztán nekem másnap a tollfelhő maradványait kellett eltávolítanom, jó apám meg az irányítással keverte a krémeket, amit a helyébe hoztak, mert ugye férfi embernek nem volt illés egy özvegyasszonynál tölteni a napot. Mikor elvégeztünk, elosztottuk a tálcákba a krémeket, megadtuk nekik a kellő színeket, megmosott tollszárral teletöltöttük, aztán átostottuk, leraktuk a verandán, bekopogtunk, s usgyi futás haza.

Bözsi néni nagyon dicsért, csak anyámtól hallgattuk egy héten át: Nem csoda, hogy ennek a lánynak ennyi esze van, amikor az apja sem különb!

Csiri

A szepezdi csutora

A hirtelen támadt pünkösdi viharban hét halász lelte halálát a Balatonban. Köztük Csillag Jankó is, akinek a lakodalmára kellett volna a hal.

A badacsonyi hegy háta mögött lement a nap, mire a furcsa menet a temet be ért. Elöl ment a gazda, utána vállukon evez lapátokkal, merít hálóval, tarisznyával a két halászlegény. Parázs Béni egy útközben szedett virágcsokrot dobott a frissen hantolt sírra. Csutoráját magasra tartva kiáltotta: Ej, Jankó! De korán jöttél ide! Még köztünk lenne a helyed! Most de megkínálnálak! Ebben a pillanatban egy hófehér alak emelkedett fel az árnyékok közül, s mély hangon felelte: Hát csak kínáljatok meg! Antal Márton az iszonyattól k vé dermedt. Béni lába is remeggett, arcát kiverte a veríték, de a csutorát odanyújtotta. A kísértet elvette, nagyot húzott rajta. - Na, ennek fele sem tréfa! - sikított Jóska. - Kotyog a kulacs! - Most aztán fussunk! - ordított Márton. A három ember ész nélkül rohant ki a temet b l, le a faluba.

Cserg Benedek, a szepezdi kántor igen nevezetes ember volt. Lapos mellkasában gyönyör séges hang lapult. A Balaton sz l hegyei környékén senki se vette a derék kántor b néül, ha egy-egy lakodalomban, temetésen alaposan leitta magát. Csak a kántorné zsémbelt vele ezen alkalmakkor, mikor is a sekrestyés hazatámogatta. Így esett ez Jankó temetése után is, mikor is asszonya ki zte részeg párját éjszakára az istállóba. A kántorné megszokta már, hogy efféle perpatvarok után, másnap reggel a férje szelíd báránként, s r bocsánatkérések közepette beállított. Most viszont nem így történt. Sem az istállóban, sem a templomban nem találta. A sekrestyés hozta hírül, hogy Cserg Benedek uram, igaz kissé furcsa öltözetben, fels ruha nélkül, a plébánián van. Kerítettek gyorsan egy reverendát, s abban ment fel a kórusba. A falubéliek nem vettek észre semmit, csak a felesége zokogott fel az els padban, mikor meghallotta elt nt férje csodálatos mély baritonját. A sekrestyés talált rá a temet ben. - Mivel a templomban kereste a felesége, tudtam, csak a temet ben lehet. Ott már könny dolgom volt, csak az énekszó után kellett igazodnom. Hangja nyomán felmentem az új sírokig, ott találtam rá, a Jankó sírján énekelt. Kezében jókora csutorát szorongatott, s id nként abból húzott nagyokat. Hát ezt a jóféle italt kit l kapta kegyelmed? - kérdeztem. - Jótét lelkekt l, akik este megkerestek itt. - felelte a kántor. - Aztán leballagtunk a templomba. A csutorát is elhoztam, amivel a túlvilágiak megitták. - fejezte be a beszámolót a sekrestyés.

A legnagyobb csoda is csak három napig tart. A jó szepezdiek hamarosan elfelejtették a pünkösdi vihart, a meghalt legényeket, s a kántor részegségét. A következ vasárnap hazatért az a két legény, akik megmenekültek a viharból, akik felkeresték Jankó sírját. A falubéliek elmesélték nekik, hogy Cserg Benedek milyen szépen búcsúztatta el Jankót. Elindultak hát a kántorlak felé, hogy megköszönjék a szép gyászbeszédet. - Szegény férjem majd utánament azoknak, akik elpusztultak a viharban. - mesélte a kántorné, mivel ura még nem ért haza a litániáról. - Öt napig nyomta az ágyat, s még most is kirázza a hideg, ha arra az éjszakára gondol. Máskor, ha megh lt meggyógyította a szepezdi bor vagy a pálinka, de most, ha meglátja a csutorát, menten kirázza a hideg. No de legalább kegyelmetek igyanak egyet, míg várakoznak! - azzal leemelt a polcról egy szépen faragott csutorát. A két legény úgy kapta el a kezét a már megtöltött poharaktól, mintha kígyó marta volna meg ket. - Honnét van ez a csutora? - kérdezte Béni. - Az uram talalta valahol a Jankó temetése után. - felelt az asszony. - Találta?!... Valahol?.. - Akkor hát tiszteltetjük kántor uramat, s rizze jó egészségben a csutoráját. - indultak az ajtó felé. - Jó az, ha vele van az emberrel életében és halálában is.

A két legény már kint járt az utcán, a kántorné még mindig a csutorát bámulta: Vajon miért nem akar senki sem inni ebb l?

Lipták Gábor nyomán

Csiri

Szombat esti boszorkányrajzás

A hagyományoknak megfelelő en boszorkányok szállták meg január 21-én, szombaton este a balatonberényi M vel dési Házat, s hajnalig ki sem rajzoltak onnan. Közben persze mulattak, táncoltak, énekeltek, s különböző varázsszerek és bájitalok keverésér l tartottak szakmai vitát... Persze idén is szakért zs rit hívtak eldönteni, ki lett a "báلكirályn ", azaz a 2012. évre az aranysepr birtokosa. Nos, a bírálóknak idén sem volt egyszer dolguk, hiszen "szebbnél szebb" szipirtyók vonultak fel el ttük minden varázstudományukat bevetve.

www.balatonbereny.hu

A Balatonberényi Turisztikai Közhasznú Egyesület
"Írjon egy verset a Magyar Kultúra Napjára"
cím pályázatára beérkezett versek, általános iskola felső tagozatos korosztály.

Rácz Alexandra: A mosoly

Csak az tud mosolyogni
Ki nem szeret bolyongni
Két világ közt repülni
A rosszat elkerülni.

Inkább a háta mögött,
Az igazság már ködös
Mit színezve ad tovább
Átsiklik saját igazán.

Kit nem nyomaszt semmisen
Nincs el tte félelem
Hogy a jót tapasztalja,
Két kezével foghassa.

Ha mást látunk mosollyal,
Arcukon szép dologgal.
Megérinti a szívünk
És feltöltést ad nekünk.

Ki a holnaptól nem fél,
És mint a szikla kemény,
Szabad mint egy vad madár,
Ha kedve van, tovaszáll.

Jó másnak segíteni,
A gondot együtt vinni.
Részt venni sok kalandban,
Bár bukkanók akadnak.

Mellette szerethet ,
Kedvességet keres .
S ki ugyanazt nyújtaná,
Mint eme szelíd madár.

Kicsi porszem minden lény
Eme kerek földtekén.
Egymásnak élnek-halnak
Másikra hagyatkoznak.

Az ember nem olyan, mint
Az állat, nem mondja ki,
Vagy mutatja felé
Mi nyomasztja a lelkét.

Egy körforgás az élet
Evezz, evezd míg lehet.
Segíts az elesettnek
Mert mindig Isten vezet.

Futó Levente: Szomorú Ország

Szomorú arcok, szomorú tények
egy lángoló tájról felvillanó képek.
Az ország, mely egykor szabad lábon állt,
jutalomból győzeletté, roncsalmazzá vált.
Magyarország minden szörnyét elviselt -mint
kiderült-,
de a Trianoni csapást azóta sem sikerült.

Szomorú arcok, szomorú tények,
már sehol sem e szó a legfontosabb lényeg.
Kérdnek, bírálják, eszközként használnak,
s ha szerencséje van, szabadnak találják.
Milyen rossz sors vár rá, ha nem győzelmet
arat?
Országának nagyságából egyharmada maradt.

Szomorú arcok, szomorú tájak,
határon túlon megrekedt vágyak.
Portyáznak, fosztanak, a fél ország leég,
s bömbölve ordítják: még ez sem volt elég!
Ha akarnak egy kisebb országot megszállnak,
a katonák határunkon, csak parancsra várnak.

Szomorú arcok, szomorú minden,
a világon öröm többé már nincsen!
A háborúnak igazából győztese nem lett,
de Magyarország kimondottan utolsó lett,
vesztett.

Szomorú arcok, ásatlan holtak,
legyőztek minket, hisz erők voltak.
Szabad volt országunk, mint ma nyíló virág,
s lesz is, míg világ a világ!!

A harangok

(III. rész)

A berényi harangok szerepe és útja a háborúk idején:

A II. részben le- és körülírt sok-sok haranggal mi lett, nem tudjuk. Írásos dokumentum arra vonatkozólag, hogy mi lett a sorsuk, hová vitték, nincs.

Ha az iskolai, történelmi tanulmányaimra gondolok, és az általános iskolában eltöltött időkre, eszembe jut, hogy de sokszor énekeltük az óra közti szünetekben: „Gábor Áron réz ágyúja fel van virágozva...”

Gábor Áron - az 1848-as szabadságharc idején - Kézdivásárhelyen ágyúöntő telepet hozott létre. Egyúttal, mint székely ezermester, ágyúkról is gondoskodott a csapatok számára.

Amikor Erdélyben jártam az idegenvezető arról mesélt, hogy Gábor Áron réz ágyúja a templomokból begyűjtött harangokból öntetett. Elképzelhetem, hogy a berényi sok-sok haragnak is ez lett a sorsa!?! Írásos dokumentumot erre vonatkozólag nem láttam, és nem is találtam kutatásaim során.

Hunyady Imréné sz. Győry Felicitász (ÖREG GRÓFNŐ, falunk kegyurának özvegye) 1903. június 1-jén a plébániát alapított Balatonberényben. Ez idő óta - amióta plébániánk van - nyomon követhető a harangok útja. Tehát az I. vh.-kor már volt papja falunknak. Így azt is tudjuk, hogy az I. vh. idején a toronyban 3 harang volt, öreg- (nagy harang), közepes-, és kis harang.

Csernoch János esztergomi érsek, hercegprímás 1915. július 2-án kelt körlevelében engedélyezi, hogy a templomok emléki jelleggel nem bíró harangjait a papság felajánlja a hadsereg részére.

Az 1916. november 27-én felvett bizottsági jegyzék könyv alapján tudjuk, hogy a „császári és királyi hadügyminisztérium 1916. évi április hó 15-én - Abt. 8/HB. 3380. számú rendelete alapján” - 2 db. harangot leszereltek, és elszállítottak Balatonberénybe I. (Lásd: átvételi jkv.) Az egyik a II. részben körülírt 1854-ben öntött harang volt, a másik a kis-harang, mely 1899-ben készült. Elvétel ideje 1916. november 27.

Így egy harangunk maradt. Frászt Endre - az akkori plébános - országos gyűjtést is szervezett harangok vásárlására. A II. részben tudjuk, hogy ismét 3 harangunk lett. (1923 és 1925-ben vett harangok) (Adataik a II. részben.)

Majd újból szomorú sors várt a balatonberényi harangokra. Az 1060/943. M. E., ill. a 12.000/943. lp. Min. számú rendeletek alapján Balatonberényben ismét leszereltetik 1 db harang. A kimutatásban 240 kg-os szerepel, de az elszállítási időben készített átvételi jegyzék könyv 1 db. 173 kg-os harangról (vasúti mérlegen mérve) szól, melynek legnagyobb külső átmérője 71 cm. Ez már Gosztolya János (híres História Domus író) plébános ideje alatt történt. Ez az a harang, mely 1916-ban megmaradt.

A II. vh.-ba elvitt harang tényének szinte az egész falu - akik itthon voltak - szemtanúja volt.

Édesanyám (1907-1998) sokszor mesélt erről. Mindig így kezdte a történetet:

„Az Esperes Úr kihirdette aényt és az időpontot, hogy elvisznek egy harangot a háború miatt, majd így folytatta hirdetését: „mielőtt leszerelnék a harangot, megszólaltatjuk a harangokat, mintegy tudtára adva a világnak szomorú sorsukat.”

„Ilyen hosszú harangszót nem hallottak a berényi hívek.” Édesapám (1901-1980) a meséhez csatlakozva, mindig megjegyezte: „szinte rezgésbe hozták az egész levegőt, mintha valóban érezték volna szomorú sorsukat és jövőjüket ezek az „élettelen”, de a mindennapi életünkhöz kötődő, nagyon is „élő” tárgyak.” A továbbiak ismét édesanyám szavai: „Előbb az 1923-ban és 1925-ben öntetett harangok szólaltak meg, végül pedig a leszerelésre ítélt, amely az I. vh.-kor maradt a toronyban. Úgy intéztük aznapi munkánkat, hogy ott tudjunk lenni. A hirdetett napon mindenki gyors léptekkel sietett a templomhoz, hogy megnézhesék az eseményt. A templomhoz közel, s távol lakók közül SENKI sem maradt otthon. Mindenki mindent szeretett volna látni, a nagy tömegben egymást lökdösték az emberek. Hogy a toronyban hogyan szerelték le a harangot, azt természetesen nem láttuk, de amikor ledobták az ablakon át a toronyból, belerengett a föld, és a harang megrepedt. Az uraság által biztosított fogattal (meztelen kocsival = nincs ol-

dala) szállították el a balatonszentgyörgyi állomásra." (Elvitelének ideje: 1944. augusztus 10.) (Lásd: átvételi jkv.)

Elmondhatjuk, hogy a II. vh. óta, mintegy 70 éve falunk templomának tornyában 2 db, (ahogy a II. részben is írtam) az 1923-ban és 1925-ben öntött harang van.

Végezetül a harangokkal kapcsolatosan meg kell jegyezni: a harangok hangja végig kíséri egész életünket, ha öröm- vagy bánat ér bennünket az idők folyamán. Zúgnak a harangok, ha keresztelés, első áldozás, bérmálás szentségében részesülünk, majd a házasság szentségének felvételekor, amennyiben nász-mise keretében történik. Harangszó jelzi, ha meghal valaki, s harangszó kíséri utolsó útjára a temetést. De az egyház a temetés napján is harangszóval hívja a gyászoló hozzátartozókat és a híveket a gyász-misére.

Ebben a három cikkben próbáltam ízelítést adni a berényi harangok mennyiségéről, készítettéskor, nagyságokról, feliratairól és sorsokról.

Több balatonberényitől kaptam biztatást arra vonatkozólag, hogy miért nem végzünk gyűjtést, hogy a temetéseknél is legyen egy kis-harang. Más községekben a temetés alkalmával a temetőben tudnak harangozni. Valóban nehézkes itt a mi falunkban, mert egy személynek a temetés ideje alatt a templomnál kell tartózkodni, hogy az adott időben harangozhatson.

Látjuk, hogy a harangok mennyisége töredékes azzal, hogy templomunkban, falunknak meglegyen a szokásos mennyiség harangja. Még a nehéz időkben is. (!!!) Ma ez - ebben a nehéz helyzetben - lehetséges lenne-e??? - nem tudom.

Amennyiben a falu lakói közül VALAKINEK a harangokkal kapcsolatosan LENNE bármilyen adata, vagy története, melyet megosztana velem, szívesen venném.

(Forrás: Átvételi jkv.-ek, Szüleim elbeszéléseiből, történelmi tanulmányaimból.)

Kovács (Hugi) Ilona
helytörténet-kutató

Bizottsági jegyzőkönyv

felvétel a cs. és kir. hadügyminisztérium 1916. évi április hó 15-én, Abt. 8/HB. 3380. számú rendelete alapján.

Tárgy: Balatonszentgyörgy (Somogy) megyében, Marcstali járásban, illetőleg Balatonszentgyörgy egyházközségében levő romkath templom harangjainak képviseleti harangjainak átadása, illetőleg átvétele.

Jelen voltak
a katonai hatóság részéről: Buchwald Lajos mint átvéveő,
az egyházi " " János László mint átadó.

Lelet:
A cs. és kir. hadügyminisztérium részéről a katonai parancsnokságnak megküldött harangjegyzék alapján a következő és alant felsorolt jelzésű harangok szereltek le és vétettek át, és pedig:
a) XXXXYI-3-I 1 db harang 341 kgr. súlyban,
b) XXXXYI-3-II 1 " " 61 " " "
c) " " " " " " "
d) " " " " " " "
e) " " " " " " "
f) " " " " " " "

összesen tehát 2 db harang 402 kgr. súlyban, szóval is harangszó kgr., melyért a megállapított 4 (négy) kor. kilogrammonkénti egységár alapján összesen 7608 kor. fillér, szóval gyzevethatpárnyole korona - fillér kártalanítást fog a budapesti cs. és kir. katonai parancsnokság építési osztálya a Balatonszentgyörgy romkath. egyház kézség -nak kiutalni.

Ezennel lezárattott és aláíratott.

K. M. HADÜGYMINISZTERIUM
K. M. HADÜGYMINISZTERIUM
K. M. HADÜGYMINISZTERIUM

Balatonszentgyörgy 1916. évi November hó 27 n.
Buchwald Lajos
m. k. vez. tábornok

M. KIR. ÁLL. HADÜGYMINISZTERIUM
BUDAPEST, IX., ÖLLŐI-ÚT 1
TELEFON: 38-71-59

A jegyzőkönyvszáma: _____

Átvételi jegyzőkönyv 1620
az 1060/943. M. E. ill. 12.000/943. lp. M. sz. rendeletek alapján leszerelt és átvett harangokról

1. A leszerelés illetve az átvétel napja: 1916 év aug hó 10 nap
2. A község (város) neve Balatonszentgyörgy (Somogy) vármegye)
3. A harang(ok) birtokosának neve Balatonszentgyörgy romkath. egyház
4. A templom (épület) megnevezése Balatonszentgyörgy romkath. templom
5. Az illetékes egyházi főhatóság neve Balatonszentgyörgy romkath. egyház
6. Az illetékes egyházi főhatóság székhelye Balatonszentgyörgy

7. A leszerelés alkalmával a templomban talált összes harangok adatai:										Összesen
Összes harangok száma	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2
A harangok legnagyobb küllő átmérője (cm)	82	74	54	-	-	-	-	-	-	-
A harangok anyaga	<u>bronz</u>									
(Becsült) súlya kg.	<u>341</u> <u>61</u>									

8. A leszerelt és átvett harangok adatai:										
A leszerelt harangok lement súlya (kg.)	-	172	-	-	-	-	-	-	-	172

Feljegyzés: Minden rovatba csak egy harang adatai írhatók, az összes maradó gyújtásokat át kell hárítani.

9. Hol történt a leszerelt harangok lemérése Uraunk minden
10. A rezet vagy önt nem tartalmazó, a harangtól elválasztható alkatrészeket a harang birtokosának megbízásából átvette János László
11. Történt-e rongálás a harangok leszerelése alkalmával és ha igen, ez miben áll? nem
12. Kérte-e a rongálás helyreállítását, vagy helyette kártérítést és milyen összegben? nem
13. Az esetleges kártérítés átvételére jogosult hatóság vagy személy (név, cím) _____
14. Megjegyzések _____
15. Fenti adatokat valamint a 8. pontban foglaltak szerint 1 db, azaz egy db, összesen egy db, azaz egy db, 341 kgr., azaz 341 kgr. súlyú harang leszerelését, átadását illetve átvételét valamely a jegyzőkönyvben megjelölt birtokosnak, megbízottjának kézhezvételét igazolom. Kelt mint fent.

K. M. HADÜGYMINISZTERIUM
K. M. HADÜGYMINISZTERIUM
K. M. HADÜGYMINISZTERIUM

A m. kir. Áll. Hadügyminiszter h. k. vez. tábornok

K. M. HADÜGYMINISZTERIUM
K. M. HADÜGYMINISZTERIUM
K. M. HADÜGYMINISZTERIUM

Elment a Kálmán bácsi...

Megtörtént események életemben I

(Részletek Gulyás Kálmán saját kezűleg írt életrajzából.)

1947

Mivel a bérbevett üzletem jól ment, két év után úgy döntöttem, hogy saját üzletet építek, mert sokat kellett fizetni a bérbevett üzlethelyiségért. Megvettem a hegy utcában a Zsuzsa Laci bácsi udvarából egy telket. Ide csinálta a szentgyörgyi Tóber Kálmán km ves 1500 Ft-ért a boltot. A téglát Zalaszentgrótról hozattam, amit a berényi vasútállomáson raktunk ki a vagonból. (Megj.: Akkor még két vágány volt Berényben. G. Z.) Nagy dolog volt számomra, hogy az egész hegyutca, kinek volt fogatja, jöttek és segítettek a helyszínre hordani. Mivel sokoldalúnak kellett lenni az embernek, hogy vigye valamire, az üzlet berendezését én magam csináltam.

1948

Aug. 1-én jelent meg a forint, mint fizetési eszköz. Itt említem meg, hogy egy napszámos keresete 1,5 Ft volt. Egy méter ruha,

kék köténynek való, 40-60 fillérbe került.

1949

Január elsején az új üzletemet kinyitottam. Nagy terveimet azonban nem tudtam valóra váltani, nem sokáig örülhettem neki, mert abban az utcában nyitotta ki az állam az új Földm. ves Szövetkezeti boltját. A sok munkám és fáradságom hiába való volt. Próbáltam konkurálni velük, de többször is megfenyegettek, hogy ez így nem mehet tovább. A maszekot, a magánt, háttérbe szorították, vagy tönkretették. Ebben jeleskedett a T. Vince. Próbáltak rávenni, hogy iratkozzak be a pártba is. Természetesen ezt nem vállaltam még egy boltért sem, s így becsuktam az üzletemet 1951-ben.

1951

Mivel három gyermekünk is született /Kálmán 1940, Zoltán 1948, Ottó 1951/ szükségünk volt a pénzre, és Holládon vállaltam el egy szövetkezeti bolt vezetését. Ki vállalna ma egy ilyen strapát, hogy biciklivel járjon Berényből Holládra, mindennap. Lakást nem biztosítottak, és néha a raktárban aludtam. Sokszor a feleségem is eljött besegíteni!

Ebben az időben volt a nagy beszolgáltatás is: az egész országban jegyre adták a kenyeret, kristálycukrot, zsírt, petrómot. Akkor még petróleumlámpa volt, és nem villany. Aki kenyeret akart biztosan kapni, annak már hajnalban a bolt elé kellett állnia. Van aki azt csinálta, hogy a sámliját hajnali 4 órakor kirakta a bolt elé. Akinek nem jutott, mert volt olyan is, az nem tudom mit evett... A beszolgáltatásnál az dominált, hogy kinek hány hold földje van. 1-3, 3-6, 6-9 hold alapján történt. Ez utóbbiba csak négy ember tartozott Berényben. Nem lehetett csalni ebben, mert a Tanácsnál vezetve volt, hogy kinek hány kateszterije van. Be kellett szolgáltatni a gabonát, baromfit, tojást, disznózsírt. Vágó állat /marha, disznó/ eladása után is be kellett szolgáltatni egy részt. A jövő évi vet magot meg kellett hagyni, azt nem vehették el. Viszont a többiek annyit hagytak, hogy a következő évi termésig nem volt elég. Nekünk parasztoknak is, úgy kellett már venni a kenyeret, ha elfogyott a búza. A búzát elvittük a malomba megörölni, Keresztúrra, vagy Holládra. A mellékterméket, a korpát a disznókkal etettük. Ott is gabonával fizettük a munkadíjat. Amikor már kevés búzalisztünk maradt, akkor kukoricaliszttel kevertük. Otthon a házi kemencében sült nagy kerek kenyér volt az igazi. Disznót csak tanácsilag engedéllyel, elre való bejelentéssel lehetett venni. A vágáskor pedig a T. Vince ellen rízte a disznómáját, hogy alkalmas-e étkezésre.

A ház hátsó udvarán voltak a gabonakévék összerakva. Ide jöttek aztán a traktorral húzott cséplő géppel egy brigád masinálni, végig a faluban. A cséplő gép egy széles szíjjal volt összekötve a traktorral és ez forgatta, üzemeltette a cséplő gépet. Egy férfi vasvillával föladta a kévét, fönt pedig egy nő elvágta a kötelet, majd egy másik férfi leengedte a kéveelnyelnyíláson, a dobba. Ez az "etetés" nagyon veszélyes volt. Majd alul zsákok voltak csatlakoztatva, amelybe ömlött a gabonaszem. Egy ember a szalmát rakta, majd később már elevátor vitte föl a magas kazalra, egy nő pedig a polyvát gereblyézte. A falu iskolájában tanító Menci néni és Cuni néni is néha kénytelen volt ebben a polyvázásban dolgozni, mert kevés volt a tanítói fizetésük. A masináló gépnél dolgozóktól pedig nem lehetett elvenni, beszolgáltatni a gabonát.

Az én családom, boltos lévén, azonban nem szenvedett hiányt. Volt mikor a kommunista írno-

kok elszámították magukat, és egy hordó zsír /50 kg/ is megmaradt a családnak. Minden évben jöttek az idegen ellen rök, bricseszadrágban és hosszú b rcsizmában. Nézték, hogy nincs-e felesleg a háznál, amit nem szolgáltatott be valaki. Még a padlásra is felmentek. Aztán jöttek a fináncok is. Nem csak a pálinkát, hanem a bort is el kellett dugni el lük, ha több volt a fejadagnál. Van, aki elásta a hordóban lév bort a kertbe, van aki a ganyéba rejtette. Ha a szomszéd észrevette, és nem voltak jóban egymással, akkor bizony feljelentette. És arra is volt példa, hogy ellopta. Mivel nem tudtam az otthoni teend ket ellátni /sz l m velés, állatok nevelése stb./, majdnem annyi károm volt mint hasznom. Nagyon kevés volt a 700 Ft-os boltosi fizetés. 1953-ban fel kellett adnom a holládi üzletet azért is, mert nem bírta az egészségem. Volt amikor a feleségem helyettesített.

1955

A berényi volt boltom telkét eladtam az Ángyán Ferinek 7500 Ft-ért, amelyen szántóföldet vásároltam a Somos-ban. Ezt sem sokáig tudtam élvezni, mert bejött a téesz világ. Elég nehéz id k jártak akkor mindenkire, rám is. A három gyerek nevelése mellett hízott marhát, bikát, hízó adtam le minden évben. Ha a községi előljáróság kaszálót adott ki felesen vagy harmadosan, akkor ebben mindig résztvettem. A Berekbe jártunk sokat kaszálni, hogy legyen a marháknak elég ennivaló. A község földjén a levágott kukoricaszárat vettem meg: 1 Ft-ot fizettem kévéjéért.

1957

Megalakítottuk Berényben 10 emberrel egy sz lészeti szakcsoportot. Ebben a falu legjobban gazdálkodó bortermel emberei vettek részt. Gy rbe szállítottuk a bort gépkocsival, ahol saját kimérésünk volt. Én voltam a szállítás vezető je. Keszthelyen a kádárnál rendeltünk meg 10 db 500 literes hordót, majd ezekben szállítottuk két hetenként. A hordókat a tsz 1960-ban elvette. Ezen kívül volt egy pálinkaf z is a hegyszélben, amiben szintén jogunk volt. 16-an voltunk tulajdonosok - ezt is elvette t lünk a téesz.

1960

Jöttek az agitátorok és kényszerítették az embereket a téeszbe belépni. Aki nem akart beállni, volt hogy meg is verték. Mi az asszonnyal úgy döntöttünk, hogy én nem, csak fog belépni. Abban bíztam, hogy valahol máshol csak mégis sikerül elhelyezkednem. Nem így történt, és énnekem kellett a feleségem helyett a téeszbe járni, mert neki 3 gyereket kellett nevelni. Korán reggel az ablakon szólt be a parancsoló, hogy hová kell menni dolgozni. Kezdetben 19 Ft volt egy napi munkaegység, amit 10 órára fizettek. Nagyon keserves élet volt.

1961

Csináltattam 5 000 Ft-ért egy lovaskocsit. A lovamat meg elvitte a téesz - adott érte 1200 Ft-ot.

1962

Én nem is voltam tsz tag csak a feleségem, mégis a jó munkámért kineveztek kertészeti brigádvezet nek. 10 hold sz l és 10 hold kertészet tartozott hozzám. A Csallóban olyan növényeket termesztettünk, mint cukorborsó, paradicsom, paprika, káposzta, görögdinnye, sárgadinnye. A paradicsomot a szentgyörgyi állomásról vagonokban szállítottuk. A sz l t Keresztúrra vittük eladni. Az öntözést úgy oldottuk meg, hogy lajtos kocsival hordtuk a Balatonból, vagy t zoltó töml kkel szivattyúztuk a vasút melletti árokból és a kavicsbánya gödreib l. Rendkívüli termésbetakarítás volt. A cukorborsó és paradicsom szedésénél még a gyerekek is segítettek. Másán mértük le a mennyiséget ládáknak, és ez alapján járt a munkaegység. Azért itt mindenki vihetett magával haza egy eldugható mennyiséget. És van aki az éhségét is tudta a helyszínen csillapítani. Mivel a brigádunk a tervet túlteljesítette, adott a téesz egy hízó birkát, amit a mi saját hegyünkön /pincénknél/ készítettünk el, majd nagyon jó hangulatban elfogyasztottuk. Este még a futballisták is kijöttek hozzánk. És pedig úgy, mint én a helyi sportkör elnöke, megígértem a focistáknak, hogy ha ma gy znek idegenben /Lengyel-tóti/, akkor kijöhetnek hozzánk enni, inni. Hát amire nem számítottunk, gy ztek a fiúk 2:1-re. A gy ztes gölt méghozzá az én fiam rúgta, úgyhogy a gól után a nyakába ugrottak, mert mehetnek a pinceszere. Egyszer csak halljuk, hogy dübörög egy tehergépkocsi a Vizállos völgyében, és jönnek a focisták. A gy zelem meglepetés volt, így nem maradt el annak megünneplése. Volt b ven enni- és innivaló ez alkalommal.

Megjegyezném, hogy a focimérk zésekre a falu apraja és nagyja is szívesen járt, mint jó szórakozási lehet ségre. Néha azért úgy elszaladtak az indulatok, hogy volt olyan szurkoló, akit el is tiltottak a mérk zés nézését l. Volt, aki a vasúton túli dombról nézte a meccset. Egy érdekeség, hogy volt olyan is, mikor a focistákat szállító jármű /tehergépkocsi/ nem volt üzemképes és traktorral vontatott utánfutóval vagy például Somogyicsóra az Ifi Jóska lovaskocsis speniter kocsijával, csutaszáron ülve utaztak a focisták az idegenbeli a meccsükre.

HIÁNY A B SÉGBEN!?

Kevés? Manapság, amikor b séggel áll rendelkezésünkre minden, így a zöldségek és gyümölcsök is, értelmezhet még a „kevés” vitamin és ásványi anyag fogalma? Beszélhetünk-e egyáltalán hiányról? Teli tányérok mellett halnánk éhen?

Úgy t nik, igen. A lakosság 40-80%-a még az egészség meg rzéséhez minimálisan szükséges vitamin-, ásványi anyag- és nyomelem mennyiséget sem veszi magához. Mi több, ezen ún. mikrotápanyagok némelyike esetében - mint például a D-vitamin, folsav, jód és szelén - a lakosság több, mint 90%-a krónikus hiányban szenved.

Ennek ellenére a népesség túlnyomó többsége szilárdan meg van gy z dve arról, hogy megfelelő táplálkozással legalább a mikrotápanyag-igénye minimumát képes fedezni. Ez a tévképzet igen súlyos egészségügyi következményekkel jár: a mai betegségek nem kevesebb, mint 70%-a a helytelen táplálkozás eredménye.

Fontos azonban tudni azt is, hogy a minimálszükséglet kielégítése messze nem egyenl a sejtvédelemhez és az üt képes immunrendszer-m kódés biztosításához szükséges optimális mennyiség bevitelével. Ha alaposabb vizsgálatnak vetjük alá mai táplálékainkat, hamar kiderül, hogy a tárolás és a feldolgozási folyamatok során mikrotápanyag-tartalmuk tetemes részét elvesztik, pusztán csak ezekb l majdnem hogy lehetetlen az optimális bevitel biztosítása.

Hosszú távú vizsgálatok azt is kimutatták, hogy a szív- és érrendszeri megbetegedések, valamint a gyakoribb rákfajták kockázata jó felére csökkenthet pusztán azzal, ha az ember rendszeresen vesz magához elegend antioxidánst (C-vitamin, E-vitamin és szelén) és B-vitamint - mindegyiket folsavat. Hasonlóképp, a D-vitamin-hiány megszüntetésével mérsékelhetjük a csontritkulás, valamint egyes rákfajták kockázatát - míg az id skori demencia ellen a már említett folsav és B12-vitamin nyújt hathatós segítséget.

Az optimális mikrotápanyag bevitel azonban már rövid távon is kihat az anyagcserére és az immunrendszerre. Az ember hangulata (idegi anyagcsere), teljesít képessége (energia anyagcsere) és a betegségekkel szembeni ellenállóképessége (immunfunkciók) ugyanis mind-mind a megfelelő mikrotápanyag-ellátottság függvényei. Élsportolókon és topmenedzsereken kívül azonban alig néhányan élnek e biokatalizátorok lehet ségeivel - holott a teljesít képesség és az egészség személyes t kénk egy igen fontos hányadát adja hétköznapi életünk során is.

Mindazonáltal sajnos orvosainktól nem nagyon számíthatunk érdemi tanácsokra ebben a témában, mivel az orvosi képzés során a táplálkozásnak és a vitaminoknak csak érint legesen szentelnek némi figyelmet - és sokszor még az így nyert ismeretanyag is elavult, mivel az orvosok e téren igen ritkán képzik tovább magukat. Ha tehát olyan orvost kérdezzük err l, aki nem erre szakosodott, úgy valószínűleg az meglátásaival sem leszünk sokkal el rébb - annál is inkább, mivel az orvosi táplálkozási tanácsadást általában nem fizeti az egészségpénztár. A kérdez sköd páciensek tehát lényegében az orvos értékes idejét emésztik fel, így az hajlamos lehet egy gyors mondattal - „Ártani nem árthat” - elintézni ket. Ha pedig az ember a drága gyógyszerek vitaminokkal való kiváltásának lehet ségeire kíváncsi, nem ritkán csak egy legyintés a válasz, vagy épp az, hogy ebben a témában alig akadnak kell en mélyenszántó tanulmányok. Sajnos túlságosan is sokan fogadjuk el ezt az orvosi hozzáállást, s nem ismerjük fel a mögötte meghúzódó, ismeret-, id - és pénzhiányból fakadó okokat.

Aki tehát jobb táplálkozással és mikrotápanyag-kiegészítéssel kívánja megelőzni a betegségeket, annak magának kell informálódnia - ez pedig nem mindig egyszer , mivel az interneten és a bulvársajtóban számos elavult, csonka és téves információ is kísért.

A mai forgalomban lévő étrend-kiegészít k piaca szinte áttekinthetetlen. A témában kevésbé járatos fogyasztók nem képesek eligazodni az egyre növekv számú készítmények dzsungelében, mert a termékek min sége, hatékonysága és árfekvése rendkívül heterogén képet mutat, és valójában igen kevés szakember tud szakszer tanácsot adni mikor és hogyan fogyasszuk ezeket. A jó étrend-kiegészít f ismérvei a következők: rendelkezzen a szükséges szakhatósági engedé-

lyekkel, káros adalékanyagot ne tartalmazzon, a használati utasításban feltüntetett hatást kell produkálnia, fogyasztása legyen egyszeri, kiszírelése praktikus, íze kellemes, nem utolsó sorban pedig elérhető árban legyen kapható. Legalább ilyen fontos az az alapelvek, hogy tudjuk, mire akarjuk használni és mit várunk tőle. Statisztikai felmérések szerint a lakosság nem e szerint az elvek szerint választ étrend-kiegészítőt, hanem a reklámra és a hirdetésekre figyel a leginkább és a médiában legtöbb szereplő készítményeket igényli. Az étrend-kiegészítő névében van az, hogy valamilyen kiegészítőt és nagyon fontos, hogy nem pótol, illetve nem helyettesíti az egészséges táplálkozást, a napi rendszeres fizikai aktivitást és a stressz-helyzetek megfelelő kezelését sem. Hiába akar valaki fogyasztószert vagy nyugtatót szedni, ha össze-vissza eszik mindent, nem sportol és este még alkohollal, kávéval vagy cigarettával mérgezi szervezetét.

Étrend-kiegészítőkre azonban még egészséges életmód mellett is szükség van, tekintettel arra, hogy élelmiszereink többségében, a modern mezőgazdaság és feldolgozóipar jelenlegi technológiai eljárásai miatt az esszenciális tápanyagok túlnyomó többsége hiányzik és a kapkodó, rohanó életmód mellett az emberek a szükséges vitaminokat és nyomelemeket nem a megfelelő mennyiségben viszik a szervezetükbe. Ez nemcsak a felnőttekre, hanem a gyerekekre is vonatkozik, akik minden józan ráhatás ellenére rendkívül egyoldalúan táplálkoznak. Különösen az őszi-tavaszi időszakban ajánlott minden korosztálynak az antioxidánsok, vitaminok, nyomelemek rendszeres szedése, melyek közül az A, C és E vitamin, a nyomelemeket is tartalmazó vitamin komplexumok és különösen a nőkénél, illetve lányoknál a vaskészítmények, a kalcium illetve magnézium használatának van kiemelt jelentősége.

Étrend-kiegészítőkre szerepe a prevencióban

Szervezetünk védekező mechanizmusának fenntartásához a lehető legalaposabban összeválogatott étrend sem elegendő.

Az újabb kutatások megállapították, hogy az emberek 70%-a nem fogyaszt el elegendő mennyiségű tápanyagot a napi háromszori bevittel. A napi nyersanyagforrásaink nem frissek, mint nagyapáink korában. A feldolgozás és a tartósítás során az alapvető tápanyagok jelentős része elvész. Mindezen túl ma sokkal szennyezettebb a környezetünk (gázok, szmog, UV sugárzás, növényvédőszer, nehézfémek). Az ember a modern civilizációs életmód miatt manapság, számos környezeti hatásnak és élvezeti szerek okozta károsodásnak van kitéve. Mindennek az eredménye, hogy a szervezetünkben nagy mennyiségben képződnek a szabadgyökök. Ezek a sejtkárosító anyagok egyre inkább növelik szervezetünk antioxidáns igényét. A táplálék-kiegészítő formájában elállított antioxidánsok bevitele az egészség megőrzésében és számos betegség kiegészítő terápiájaként indokolt és a változatos egészséges táplálkozás kiegészítőjeként nélkülözhetetlen. Szerepük a környezet okozta sejtkárosító folyamatok megőrzésében, az immunrendszer erősítése, valamint a teljesítőképesség és a sejt energiaszint növelése.

Az utóbbi évtizedekben egyre több kutatási eredmény hívta fel a figyelmet a szabadgyökök körélettani szerepére a szív- és érrendszeri betegségek (coronaria sclerosis), daganatok, más betegségek és az öregedés folyamatában. Az egyén antioxidáns statusa meghatározó a betegségek leküzdésében. Nemzetközi és hazai statisztikák alapján hazánk igen „elkelő” helyet foglal el a fent említett betegségek előfordulásában.

Az egészség molekuláris szinten, testünk 70 milliárd sejtjénél kezdődik, rajtunk áll, hogy az elsőtől az utolsóig valamennyiüknek biztosítsuk az optimális működés feltételét - a megfelelő mikro-tápanyag-ellátást. Így hosszú távú, értelem teljes védelmet alakíthatunk ki magunkban bármilyen megbetegedés ellen.

A cél természetesen az egészség és a jó teljesítőképesség. A túlélésért folytatott küzdelemben azok az élőlények indulnak a legnagyobb előnyvel, amelyek a legjobb testi hibajavító-folyamatokkal és legújabb immunrendszerrel rendelkeznek. A természet e törvénye alól - az orvostudomány minden csúcstechnikai vívmánya ellenére - az ember sem vonhatja ki magát.

Balatonberényi id járás-mérleg 2011.

Az emberi élettel szorosan összefügg az id járás. Befolyásolja, meghatározza els sorban a mez gazdasággal foglalkozó vidéki ember munkáját. Különösen a széls ségek: a túl hideg tél, az aszályos nyár, a heves zivatarok, jégverések stb, módosítják a munka eredményét.

Évtizedek óta rendszeresen figyelem és feljegyzem az id járás tényez it. Naponta mérem a leveg h mérsékletét, az el forduló csapadékot, a szél irányát és er sségét, a napsugárzás id tartamát, stb. Ez a hobbim, vagyis a „bogaram”.

Hova lettek a tavaszi földáztató nagy hóolvadások, a Medárd-napi negyven napos júniusi es k...? Hova lettek az egymástól jól elkülönül évszakok?

Az alábbiakban röviden, lényegre tör en ismertetem a 2011-es esztendő id járását havi lebontásban:

Január:

Els 6 nap - télies id , reggelenként mínusz 5-7°C, napközben -2°C. 7-19-ig kora tavaszi id .

21-31-ig téliesre fordult az id járás. Reggelenként és este kemény 3-4°C-os mínuszokkal. 29-én reggel -7°C, ez volt a leghidegebb. 24-én reggelre kb. 1/2 cm hó esett. Ennyi volt egész hónapban.

Február:

1-4-ig tél, majd kora tavaszi id volt (20-ig reggel 3-4°C-os mínuszokkal.) 21-28-ig tél. A napi átlagh mérséklet fagypont alatt volt. (24-én volt a leghidegebb: -8°C). Hó 13-án, 16-án és 24-én esett, összesen kb. 3cm a háztet kön.

Március:

1-10-ig tél. Reggel 3-4°C-os mínuszok, majd pár napos kora tavaszi id , utána hónap végéig tavasz lett. 14-én, 15-én nappal 20°C volt. Hó 1-én, 2-án esett, kb. 2 cm.

Április:

Nyárel i és kora tavaszi id járás váltogatta egymást, nappal 20°C körüli h mérséklettel. Nagy volt a szárazság.

Május:

1-10-ig h vös tavasz, majd 11-t l nyári id 24-25°C-kal. Helyi záporok a környéken, amelyek Berényt elkerülték. 20°C fölött volt a napi legmagasabb h mérséklet. Többször volt 27-28°C.

Június:

Szinte egész hónapban meleg nyár volt. 22-én kánikulai nap, 30°C. Majd pár napos h mérsékleti visszaesés következett.

Július:

1-4-ig h vös nyári napok voltak. 7-14-ig kánikula (30°C felett volt a h mérséklet 7-én, 10-én és 13-án.) 10-én, vasárnap 33°C volt Berényben. Országos melegrekordok d ltek meg. Budapesten 38,4°C, Túrkevén 39,1°C. A h ég miatt több ezren indultak a Balatonhoz és a Velencei-tóhoz, ezért ezen a vasárnapon akkora torlódás alakult ki az M7-es autópálya BP-felé vezető oldalán, hogy egy órára le kellett zárni az enyingi felhajtót. 18-ig akkora volt a szárazság, hogy a f kiégett, a bokrok levelei sárgulni kezdtek. 18-án mediterrán ciklon érkezett DNY-ról, es t hozott, kb. 40 mm-t, ami egy jó hétig kellemesen érezttette hatását. - Ez jó volt a mez gazdasággal foglalkozóknak, de nem volt jó a nyaralóknak.

Az utolsó 24 órában jött az es . Sok növénynek már nem segített (újra kellett vetni), de a kukorica, napraforgó stb. részben helyrejött. Es után a növények nagy eréllyel n ttek, mintha pótolni akarnák a lemaradást. Kár, hogy az es s id szak után 2-3 hétre vendégriasztó, h vös id volt. Balaton 18-20°C-ra h lt. A kevés nyaralóvendég egy része hazament.

Augusztus:

1-21-ig mérsékelt meleg, nyári napok voltak. A h mérséklet zömmel 22°C-tól 28°C-ig emelkedett. Háromszor volt jelent sebb csapadék 19-ig. 22-t l forró, felh nélküli napok következtek. Hat kánikulai napon 30°C felett volt a h mérséklet. 28-tól 31-ig mérsékli dött a meleg. 20-tól 31-ig nem volt csapadék.

Szeptember:

Ezt a hónapot úgy lehet jellemezni, hogy „nyár az szben”. 4-én 30°C. Reggel sz, nappal nyár.

A h mérséklet zömmel 22°C és 27°C között volt. 3-18-ig nem volt eső, 20-tól 30-ig sem.

Október:

1-6-ig nyárias idő, 24°C-kal. 7-től a hó végéig kissé csapadékos, fokozatosan csökken a hőmérséklet volt a jellemző.

A száraz idő kedvezett a betakarításnak. A szőlő egészséges, cukorfoka magas. A talajmunka nehéz volt, az őszi vetések nehezen, hiányosan keltek.

November:

Szies időt hozott, köddel, ködszitalással, zúzmarákkal és 13-tól reggeli és esti mínuszokkal (0-3°C-ig). 16-tól 27-ig nem láttuk a Napot, köd, szürkeség miatt. Ebben a hónapban nem volt mérhető mennyiségű csapadék. Mégsem volt szárazság, mert a párolgás is minimális volt.

December:

Ez a hónap inkább szies volt, kisebb lehélekkel, mint télies. Mínuszok csak reggel és este fordultak elő (dec. 1-2., 18-23-ig, 29-31-ig). A mínuszok 3°C-nál nem voltak hidegebbek.

Az időjárás egyik legfontosabb tényezője a csapadékvizonyok alakulása. Összehasonlításképpen közlöm a 2010-es és 2011-es év csapadékmennyiségét.

Berényi adatok.

	2010. év	2011. év	Visszatekintés néhány év csapadékvizonyaira	
<i>Január</i>	48mm	5mm	<i>1999-ben</i>	790mm
<i>Február</i>	63mm	6mm	<i>2000-ben</i>	422mm
<i>Március</i>	21mm	16mm	<i>2001-ben</i>	478mm
<i>Április</i>	48mm	13mm	<i>2002-ben</i>	513mm
<i>Május</i>	121mm	12mm	<i>2003-ban</i>	518mm
<i>Június</i>	58mm	33mm	<i>2004-ben</i>	710mm
<i>Július</i>	69mm	75mm	<i>2005-ben</i>	768mm
<i>Augusztus</i>	155mm	78mm	<i>2006-ban</i>	570mm
<i>Szeptember</i>	147mm	23mm	<i>2007-ben</i>	750mm
<i>Október</i>	37mm	44mm	<i>2008-ban</i>	583mm
<i>November</i>	97mm	0mm	<i>2009-ben</i>	586mm
<i>December</i>	54mm	52mm		
	918mm	357mm		

Íme az egymás mellett lévő évek. Egyik évtizedek óta a legcsapadékosabb, a másik a legszárazabb az egész Kárpát-medencében.

Normális körülmények között a mi vidékünkön évi 600-700mm között kellene lennie a csapadéknak. (Az országban a legszárazabb a Hortobágy környéke: 550mm-rel.)

Tapasztaltuk, hogy decemberre a folyók vízszintje erősen lecsökkent. Szigetek alakultak ki a folyókon. Szinte teljesen leállt a dunai áruszállítás. (Gazdasági veszteség.)

A Balaton vízszintje hónapok óta 70cm körül van (110cm a maximum). Sokan kongatják a vészharangot a Magyar-tenger jövője felett. Ha a melegedés felgyorsul és a csapadék kevés lesz, 2020 után gyors vízszintcsökkenés jöhet létre. Csak reménykedni tudunk abban, hogy a természet rendje újra helyreáll.

Összefoglalva

2011 szélsőségesen száraz esztendő volt. A mérőállomások fennállásuk óta még nem mértek ilyen kevés csapadékot. Ennek oka főleg az, hogy itt a Kárpát-medencében hosszú hetekig tartó magas légnyomás (anticiklon) alakult ki, ezért a kontinentális és a mediterrán éghajlati hatás érvényesült az óceánival szemben. Vagyis nem tudott bejönni az esztendőhozó alacsony légnyomású ciklon.

Az időjárás átalakulását rendszeresen figyelhetjük a TV és a rádió jóvoltából. Ehhez igazíthatjuk legfontosabb tennivalóinkat. A meteorológia tudománya folyamatosan fejlődik, a jelentések egyre megbízhatóbbak, akár egy héttel előre is.

A 2011-es esztendő szomorú eseménye két kiváló, közismert meteorológusunk: H. Bóna Márta és Vissy Károly halála. Tisztelettel hajtunk fejet emlékükhöz.

Tóth Lajos

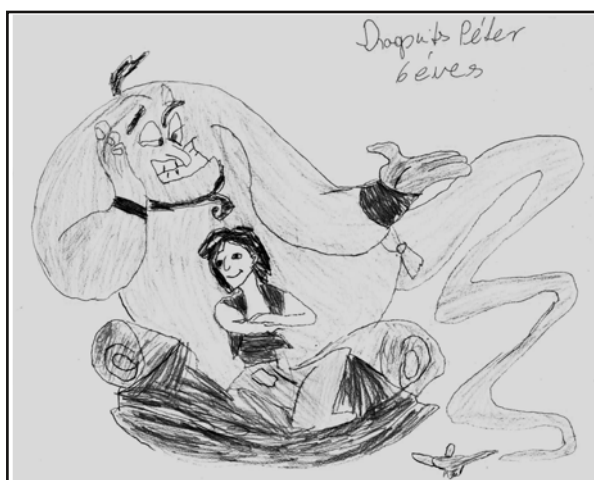
Gyermekrajzok

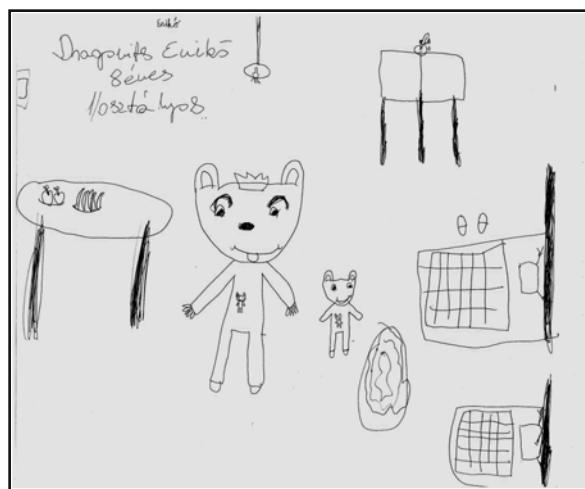
Szabó Zsófi, 1. osztályos

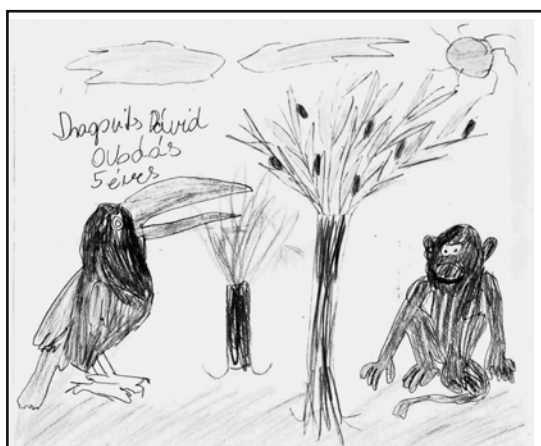
Gulyás Jázmin, 6 éves

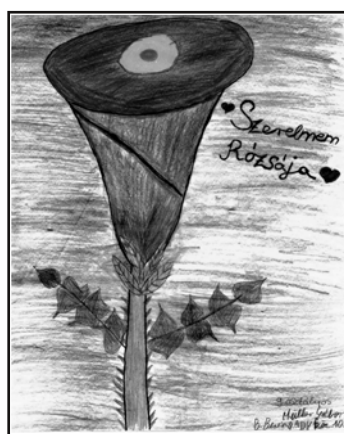
Dragonits Péter, 6 éves

Dragonits Enikő, 8 éves

Dragonits Dávid, 5 éves

Müller Gábor, 9. osztályos

Kérjük a cikkek beküldését, hogy a lenti határidet lehetőségek szerint betartani szíveskedjenek. A határiden túl beérkező írásokra vonatkozóan sajnos nem tudjuk garantálni, hogy bekerülnek a márcusi számba.

Következő szám lapzártája: 2012. február 24.

Megértésüket köszönjük: A szerkesztőség.

Olvasóinktól beérkezett kérésekre való tekintettel kérjük a cikkek küldését, hogy amennyiben nem a saját írásukat küldik be, a forrást szíveskedjenek feltüntetni.

Köszönjük azoknak, akik ezt eddig is megtették.

Szerkesztők: Toronyi Zsolt, Bató Bernadett, Toronyiné Sifter Judit

Postacím: Balatonberény, Kossuth L. u. 28., e-mail: bbereny.tukorkep@gmail.com

Az esetleges nyomtatási hibákért elnézést kérünk.